

อิทธิพลของการตอบตามความปรารถนาของสังคมที่มีผลต่อคุณภาพแบบวัดความรับผิดชอบ
ต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

Effects of the Social Desirability Responses on Quality of
The Social Responsibility Test for Grade 7 Students

ณัฐ บัวผัน^{1*} และ นุชwana เหลืองอังกร²

Nut Buaphan^{1*} and Nuchwana Luanganggoon²

(Received: April 29, 2021 ; Revised: June 14, 2021 ; Accepted: June 22, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและตรวจสอบคุณภาพแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) ศึกษาผลการตอบแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมต่างกัน และ 3) เปรียบเทียบคุณภาพของแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นก่อนและหลังการตัดกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขตที่ 25 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 787 คน ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ จำนวน 33 ข้อ และ 2) แบบวัดคุณลักษณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น: การตอบตามความปรารถนาของสังคม โดยกลุ่มวิจัย AREASIG มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นแบบวัดมาตรฐานค่า จำนวน 35 ข้อ ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพตามทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (Classical Test Theory: CTT) โดยการวิเคราะห์ 1) ความตรงเชิงเนื้อหาจากการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ 2) ความตรงเชิงโครงสร้าง จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) 3) ค่าอำนาจจำแนกโดยการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการคะแนนรายข้อและคะแนนรวม (item-total correlation) 3) ค่าความเที่ยงโดยวิธีตรวจสอบความสอดคล้องภายในด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha method) และตรวจสอบคุณภาพตามทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ (Item Response Theory: IRT) ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

¹ Master's degree student, Educational Measurement and Evaluation Program, Faculty of Education, Khon Kaen University

² Associate Professor, Department of Educational Measurement and Evaluation, Faculty of Education, Khon Kaen University

* Corresponding Author E-mail: nut.bua@kkumail.com

1) แบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา และความรับผิดชอบต่อชุมชน มีคุณภาพความตรงเชิงเนื้อหา จากการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีค่าเท่ากับ 1.00 และความตรงเชิงโครงสร้างจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่า Chi-Square=38.727 df = 29 P-Value = 0.1070 RMSEA = 0.035 SRMR = 0.021 CFI = 0.995 TLI = 0.991 ค่าอำนาจจำแนกโดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างคะแนนรายข้อและคะแนนรวมมีค่าระหว่าง 0.238 ถึง 0.653 และมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าความเที่ยงโดยวิธีการสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.947 การตรวจสอบคุณภาพตามทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ (IRT) มีค่าพารามิเตอร์ความชันร่วมของข้อคำถาม (α_i) อยู่ระหว่าง 0.30 -1.96 และค่าพารามิเตอร์เทรสโฮลด์ของแต่ละรายการคำตอบ (β_{ij}) มีค่าเรียงลำดับโดยสูงขึ้นตามลำดับ

2) ผลการตอบแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคม ได้จำแนกตามกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมต่างกัน พบว่า กลุ่มผู้สอบที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมสูงสุดคือกลุ่ม SDR5 เท่ากับ 82.74 และกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำที่สุดคือ กลุ่มผู้สอบ SDR1 เท่ากับ 71.98 และผลการเปรียบเทียบความแตกต่างการตอบของกลุ่มผู้สอบทั้ง 5 กลุ่มโดยการวิเคราะห์ค่าสถิติ one-way ANOVA พบว่าทุกกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) ผลการเปรียบเทียบคุณภาพของแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นก่อนและหลังการตัดกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม พบว่าคุณภาพตามทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (CCT) ค่าอำนาจจำแนกก่อนตัด SDR มีค่าระหว่าง .227-.584 และหลังตัด SDR มีค่าสูงขึ้นโดยอยู่ระหว่าง .305-.611 ค่าความเที่ยงก่อนตัดและหลังตัด .865 และ .861 ตามลำดับ คุณภาพตามทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ (IRT) ค่าพารามิเตอร์ความชันร่วมของข้อคำถาม (α_i) ที่มีค่าสูงกว่า 0.65 ก่อนตัด มีจำนวน 27 ข้อและหลังตัดมีจำนวน 28 ข้อ และค่าพารามิเตอร์เทรสโฮลด์ (threshold) ของแต่ละรายการคำตอบ (β_i) พบว่า ก่อนตัดกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม ข้อสอบที่มีค่า β_1 และ β_2 กระจายทั้งทางบวกและลบ จำนวน 7 ข้อ และหลังตัดมีจำนวน 8 ข้อ ทั้งนี้ข้อสอบทุกข้อทั้งก่อนตัดและหลังตัดกลุ่มผู้ที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม มีค่า β_1 และ β_2 สูงขึ้นตามลำดับ

คำสำคัญ: ความรับผิดชอบต่อสังคม การตอบความปรารถนาของสังคม แบบวัดจิตพิสัย

Abstract

This research aimed to 1) develop and verify the quality of a social responsibility test of grade 7 students, 2) investigate the responses to the social responsibility test of the test takers who responded to the social desirability form differently, and 3) compare social responsibility test results to find the quality of the test that the researcher has developed, before and after

grade 7 students responded to the social desirability. The participants were 787 grade 7 students under the Office of Secondary Education Service Area 25 in the academic year 2020, obtained through multistage sampling. The research instruments were 1) a social responsibility test developed by the researcher for grade 7 students. It was a situational test with 33 items, and 2) a secondary school students' characteristics test: a social desirability responding by AREASIG Research Group, Khon Kaen University. It was a rating scale questionnaire with 35 items. In developing this social responsibility test, the quality of the test was checked by using analyses, basing on the Classical Test Theory (CTT), as follows: 1) the content validity was considered by experts, 2) the construct validity was analyzed with confirmatory factor analysis: CFA, 3) the discrimination was analyzed with Item-total Correlation, the reliability was analyzed with Cronbach's Alpha method, and the quality was verified with the Item Response Theory (IRT). The research findings were as follows:

1) The social responsibility test for grade 7 students consisted of 4 components: responsibility for family, responsibility for friends, responsibility for school, and responsibility for community. The quality according to experts' judgment showed that CVR value was 1.00. The confirmatory factor analysis showed that the results from the students' social responsibility test were consistent with the chi-square of 38.727, df of 29, P-Value of 0.1070, RMSEA of 0.035, SRMR of 0.021, CFI of 0.995, and TLI of 0.991. The discrimination values were between 0.238 and 0.653 and had a significant relationship at the .01 level. The Cronbach's alpha coefficient = 0.947. The Item Response Theory (IRT) had the slope parameter (α_i) of all the items from 0.30 to 1.96, and the threshold parameter (β_{ij}) of each item had an ascending order of values.

2) The results of the social responsibility test, which were classified according to the test taker groups that responded to the social desirability differently, could be divided into 5 groups (SDR1-SDR5). It was found that the group with the highest average scores of the social responsibility was the SDR5, with the score of 82.74. On the other hand, the group with the lowest average score of the social responsibility was the SDR1, with the score of 71.98. When comparing the differences in responses among the five groups by One-way ANOVA analysis, it was found that they were significantly different at the .01 level.

3) The comparison of the quality of the social responsibility test, devised by the researcher, for grade 7 students between before and after grouping students with socially desirable response scores from the socially desirable responding test which was based on the Classical Test Theory (CTT) revealed that the discriminations before SDR grouping varied from 0.227 to 0.584, and from 0.305 to 0.611 after SDR grouping, The Cronbach's alpha reliability was

= 0.865 before grouping and = 0.861 after grouping, respectively. In terms of quality according to the Item Response Theory, the common slope parameter (α_i) which was higher than 0.65, was seen in 27 items before grouping, and in 28 items after grouping, and regarding the threshold parameter values (β_i), β_1 and β_2 distributed towards both positive and negative sides in 7 items before grouping and in 8 items after grouping. However, all questions in the social desirability responding, both before and after grouping, had ascending β_1 and β_2 values.

Keywords: social responsibility, socially desirable responding, affective test

บทนำ

องค์การสหประชาชาติได้มีแผนการพัฒนาโลกเพื่อความยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) มีเป้าหมายที่สำคัญคือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สร้างโลกน่าอยู่สำหรับทุกสิ่งที่มีชีวิตบนโลก ในข้อที่ 17 ได้กล่าวถึงความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งมั่นที่จะเพิ่มความร่วมมือระหว่างประเทศพัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนา (North-South) และความร่วมมือระหว่างประเทศกำลังพัฒนา (South-South) (Sukonthabopit, 2019)

ประเทศไทยอยู่ในยุคของการพัฒนาประเทศไปสู่การเป็นประเทศที่มีสภาพเศรษฐกิจก้าวหน้า (พัฒนาแล้ว) โดยเร่งดำเนินการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ในทุกด้าน เพื่อเป็นการพัฒนาประเทศไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว (The national economic and social development plan12, 2017) นับตั้งแต่ปี 2559 เป็นต้นมา ประเทศไทยจึงได้นำเอา SDGs มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศผ่านนโยบายต่างๆ ตัวอย่างเช่น ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561- พ.ศ. 2580) ในด้านที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มุ่งหวังให้คนไทยในอนาคตต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ (Office of the national economic and social development council, 2018) แผนการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2560-2579) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น ผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัย และมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น (Thailand education plan, 2017) หลักสูตรด้านทฤษฎีการศึกษา มีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อนโยบาย SDGs โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักการเคารพสิทธิหน้าที่ต่อตนเองและผู้อื่น รักษากฎระเบียบ กฎ กติกา กฎหมาย กับการเป็นพลเมืองที่ดีมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น มีความเป็นพลเมือง และความเป็นพลโลก (Office of the Basic Education Commission, 2018) เห็นได้ว่าการพัฒนาคุณภาพพลเมืองให้เป็นไปตามเป้าหมายของโลก ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ รวมถึงจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของประเทศไทย มุ่งหวังให้เกิดการพัฒนารอบด้านอย่างยั่งยืน โดยมีพื้นฐานคือการพัฒนา

ในระดับพลเมือง เพื่อเป็นฟันเฟืองสำคัญในการพัฒนาในระดับประเทศและโลกสืบต่อไป แต่เนื่องด้วยการพัฒนาพลเมืองนั้นไม่ใช่เพียงการพัฒนาในด้านของการศึกษาเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการพัฒนารอบด้าน

แต่ปัญหาในปัจจุบันยังไม่เป็นตามที่มุ่งหวังไว้ ผลการสำรวจภาคสนาม เรื่อง คุณธรรมในระดับที่น่าเป็นห่วงของคนไทยพบว่าคุณธรรม 5 ประการที่ต่ำที่สุด การนึกถึงประโยชน์ส่วนรวม การมุ่งมั่นทำสิ่งถูกต้องชอบธรรม และการเคารพระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม (RichLead, 2019) เห็นได้ว่าแม้ว่าโลกกำลังมุ่งพัฒนาไปสู่สังคมแห่งนวัตกรรม แต่ความเป็นจริงพลเมืองไทยยังคงต้องเร่งพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการอยู่ร่วมกัน การพัฒนาพลเมืองจำเป็นต้องพัฒนาทั้งการศึกษา และคุณธรรม จริยธรรม แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้ให้ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรมของพลเมืองเป็นอย่างยิ่ง การกล่อมเกลาสรางคนดี มีวินัย มีค่านิยมที่ดีและมีความรับผิดชอบต่อสังคม สอดคล้องกับ Sangsin (2008) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคมให้เกิดกับบุคคล เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้สังคมเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย สงบสุข และมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้

จากความมุ่งหมายสำคัญของโลก ชาติ และสภาพปัญหาที่กล่าวมาในเบื้องต้นนี้ ผู้วิจัยเกิดความรู้สึกตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนานักเรียนในฐานะพลเมือง ให้เกิดคุณลักษณะความเป็นพลเมือง ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ในฐานะสมาชิกของกลุ่มสังคม สอดคล้องกับโคลเบอร์ก (Kolberg, 1964 as cited in Sirivunnabood, 2010) ได้กล่าวถึงระดับจริยธรรมของมนุษย์ที่เริ่มใช้กฎเกณฑ์ต่างๆ ขึ้นมากำหนดความถูกต้อง ความดีขึ้นมา โดยเริ่มจากการยอมรับของกลุ่มขึ้นเป็นกฎเกณฑ์ที่กำหนดในสังคม ซึ่งระดับจริยธรรมนี้มักพบในมนุษย์ในช่วงอายุ 10 ปีขึ้นไป เรียกจริยธรรมในระดับนี้ว่าระดับมีจริยธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ (conventional level) ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการที่จะปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมให้แก่พลเมืองนั้นควรที่จะปลูกฝังให้เหมาะสมกับช่วงวัย และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าในประเทศไทยยังไม่มีผู้ที่พัฒนาแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมสำหรับผู้ที่มีอายุในช่วง 10-20 ปีในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนานักเรียนให้เกิดคุณลักษณะดังกล่าวนี้

การพัฒนาเครื่องมือในการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นการวัดด้านจิตพิสัย รูปแบบการวัดด้านจิตพิสัยที่ปัจจุบันนิยมใช้กันอย่างแพร่หลายคือการรายงานตนเองของผู้ตอบ Wora-in (2011) ได้เสนอถึงข้อดีของแบบวัดเชิงสถานการณ์ซึ่งมีลักษณะเป็นการรายงานตนเองของผู้ตอบว่าสามารถวัดความรู้ขั้นสูงทางด้านจิตพิสัย และเร้าใจผู้ตอบให้ติดตามและได้คิดมากกว่าข้อสอบประเภทอื่นๆ Juntawarn (2013) ได้เสนอถึงข้อดีของการรายงานตนเองว่าผู้ตอบสามารถนำเสนอข้อมูลของตนเองได้โดยตรง และเป็นวิธีการที่สะดวก เข้าใจง่ายและรวดเร็ว แต่ทั้งนี้ก็มีข้อด้อยที่สำคัญคือ ปัญหาด้านความตรงของข้อมูล (validity) และในการรายงานตัวเองนั้นมักจะพบรูปแบบและชุดการตอบคลาสสิก (classic response sets and styles) ได้แก่ การตอบตามความปรารถนาของสังคม การตอบที่ยินยอมและการตอบที่สุดต้งสอดคล้องกับ Srichom (2014) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของการวัดแบบ common methods bias ซึ่งมีผลกระทบต่อความตรง ซึ่งถือว่าเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของแบบวัด หนึ่งในสาเหตุของอิทธิพลดังกล่าวคือการตอบตามความปรารถนาของสังคม (Social Desirability Responding: SDR) เนื่องจากผู้ตอบไม่ได้ตอบตามความรู้สึกที่แท้จริงของตนเองแต่เป็น

การตอบตามความต้องการยอมรับของสังคมมากกว่าความรู้สึกที่แท้จริงของตนเอง ด้วยเหตุนี้จึงควรลดความคลาดเคลื่อนและความลำเอียงในการตอบดังกล่าวให้มากที่สุด เห็นได้ว่าปัญหาของการพัฒนาแบบวัดทางด้านจิตพิสัยแม้ว่าจะมีวิธีการวัดที่เหมาะสมแต่ยังคงเกิดปัญหาที่มาจากการรายงานตนเองของผู้ตอบเพื่อเป็นการลดความคลาดเคลื่อนที่อาจเกิดขึ้นได้ ผู้วิจัยจึงนำผลการตอบตามความปรารถนาของสังคมมาพิจารณาในหาคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อให้แบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมที่พัฒนาขึ้นเกิดคุณภาพสูงที่สุด

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีคุณภาพ โดยการตรวจสอบคุณภาพแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และเปรียบเทียบคุณภาพแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการตัดกลุ่มตัวอย่างที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม เพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อศึกษาผลการตอบแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพของแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นก่อนและหลังการตัดกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 25 ปีการศึกษา 2563 ทั้งหมด 84 โรงเรียน จำนวน 10,575 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 25 จำนวน 787 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก โดยมีการกำหนดขนาดตัวอย่างดังนี้

1) การพัฒนาเครื่องมือระยะที่ 1 จำนวน 279 คน ในการพัฒนาแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ฉบับร่าง ได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) จึงกำหนดขนาดตัวอย่างเป็น 20 เท่าของจำนวนตัวแปรสังเกตได้ซึ่งเป็นจำนวนที่เหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Schumacker & Lomax, 1996; Hair et al., 1998 as cited in Wiratchai, 1999) ในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้หรือพฤติกรรมบ่งชี้จำนวน 11 ตัวแปร จำนวนตัวอย่างที่เหมาะสมคือ 220 คน เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูลจึงได้จำนวนตัวอย่าง 279 คน โดยกลุ่มตัวอย่างในการพัฒนาเครื่องมือระยะนี้ ทำแบบวัด 1 ฉบับคือ แบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ฉบับร่าง จำนวน 66 ข้อ

2) การพัฒนาเครื่องมือระยะที่ 2 จำนวน 508 คน การพัฒนาเครื่องมือในระยะที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ (Item Test Theory: IRT) โดย Kanjanawasee (2013) ได้เสนอจำนวนตัวอย่างที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ IRT ว่าจำนวนตัวอย่างไม่ควรต่ำกว่า 500 คนเพื่อลดความคาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ให้มีขนาดเล็ก และกลุ่มตัวอย่างในการพัฒนาเครื่องมือระยะนี้ ทำแบบวัด 2 ฉบับ ประกอบด้วย 1) แบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 33 ข้อ และ 2) แบบวัดคุณลักษณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น: การตอบตามความปรารถนาของสังคม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือ 2 ฉบับประกอบด้วย

2.1 แบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ 3 ตัวเลือก มีการให้คะแนนตามลำดับขั้นจริยธรรมตามทฤษฎีเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก ระดับที่ 2 ระดับจริยธรรมตามกฎหมายส่งสังคม (Sirivunnabood, 2010) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา และความรับผิดชอบต่อชุมชน โดยแบ่งเป็น (1) การพัฒนาเครื่องมือระยะที่ 1 ประกอบด้วยข้อคำถาม 66 ข้อ เป็นแบบวัดฉบับร่าง ภายหลังจากทดลองใช้เครื่องมือจึงนำมาหาคุณภาพตามทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิมจัดทำเป็น (2) แบบวัดฉบับสมบูรณ์ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา และความรับผิดชอบต่อชุมชน จำนวน 33 ข้อ

2.2 แบบวัดคุณลักษณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น: การตอบตามความปรารถนาของสังคม โดยกลุ่มวิจัย AREASIG มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นแบบวัดมาตรฐานประมาณค่า จำนวน 35 ข้อ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การหลอกหลวงตัวเองแบบเพิ่มคุณค่า 2) การหลอกหลวงตัวเองแบบปฏิเสธ 3) การจัดการหน้าที่ และ 4) การจัดการการมีส่วนร่วม คุณภาพเครื่องมือเบื้องต้น มีค่าอำนาจจำแนกตามทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิมอยู่ระหว่าง .253 ถึง .687 โดยผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือฉบับนี้ เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ถูกพัฒนาในปี พ.ศ.2563 และเหมาะสมสำหรับบริบทของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งจากการศึกษาที่ผ่านมายังไม่พบเครื่องมือสำหรับการวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคมที่เหมาะสมกับช่วงวัยดังกล่าวในประเทศไทย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 นำส่งหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

3.2 ติดต่อประสานงานกับครูประจำชั้นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 ระยะเพื่อเก็บข้อมูล พร้อมทั้งชี้แจงจุดประสงค์ของการใช้แบบวัดอย่างชัดเจน พร้อมแนบคำชี้แจงอาสาสมัครสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และแบบคำยินยอมของผู้ปกครอง และของอาสาสมัครสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ตามหมายเลขประจำโครงการ HE633174 ที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3.3 รวบรวมแบบวัดและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบวัดที่ได้รับกลับคืนมา จากนั้นตรวจสอบความถูกต้องและความเพียงพอของข้อมูล และนำไปวิเคราะห์ผลทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดประสงค์ของการวิจัยดังนี้

4.1 พัฒนาและตรวจสอบคุณภาพแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (Classical Test Theory: CTT)

1) คุณภาพด้านความตรง (validity) ประกอบด้วย 1) ความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากการพิจารณาความเหมาะสมระหว่างข้อคำถามและผังข้อสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน และหาอัตราส่วนความตรงเชิงเนื้อหา (CVR) 2) ความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) สำหรับวิเคราะห์โมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับข้อมูลเชิงประจักษ์

2) ค่าอำนาจจำแนก (discrimination) ด้วยการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการคะแนนรายข้อและคะแนนรวม (item-total correlation) โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r_{xy}) คัดเลือกข้อที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ค่าความเที่ยง (reliability) โดยวิธีตรวจสอบความสอดคล้องภายในด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha method)

4.2 ศึกษาผลการตอบแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมต่างกัน

1) นำผลการตอบแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคมมาจัดกลุ่มผู้ตอบเป็น 5 กลุ่ม โดยคำนวณหาค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (percentile) แล้วเทียบหาคะแนน T-ปกติ (normalized T-score) สร้างเป็นตารางเกณฑ์ปกติเพื่อใช้คะแนนบอกระดับการตอบตามความปรารถนาของสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สามารถแบ่งนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ออกเป็น 5 กลุ่ม (SDR1-SDR5) โดยการใช้การแปลความหมายคะแนน T-ปกติ (normalized T-scores) ของ Paerattanakul (1977 as cited in Nathomthong, 2013) และศึกษาผลการตอบแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แต่ละกลุ่มผู้ตอบ

2) ทดสอบความแตกต่างของคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมแต่ละกลุ่มโดยใช้สถิติ one-way ANOVA และวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (post hoc)

4.3 เปรียบเทียบคุณภาพของแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นก่อนและหลังการตัดกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม

เปรียบเทียบคุณภาพเครื่องมือ 1) ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (Classical Test Theory: CTT) โดยพิจารณาค่าอำนาจจำแนก (discrimination) ด้วยการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการคะแนนรายข้อและคะแนนรวม (item-total correlation) และค่าความเที่ยง (reliability) โดยวิธีตรวจสอบความสอดคล้องภายในด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha method) 2) ทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ (Item Response Theory: IRT) โดยการวิเคราะห์ Graded Response Model: GRM โดยพิจารณา 1) ค่าพารามิเตอร์ความชันร่วมของข้อคำถาม (α_i) และ 2) ค่าพารามิเตอร์ค่าเทรโซลต์ของแต่ละรายการคำตอบ (β_{ij})

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1.1 การพัฒนาแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญพบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลในการปฏิบัติตนและการแสดงออกของพลเมืองของรัฐและในสังคม อย่างมีความพยายาม เอาใจใส่ในการปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเอง กฎระเบียบ รวมถึงกฎหมาย อีกทั้งยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวมทั้งทางกาย วาจาเพื่อสร้างสรรค์ประโยชน์ให้เกิดในสังคม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 11 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ 1) ความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลในการปฏิบัติตนและการแสดงออกในฐานะสมาชิกของครอบครัว ประกอบด้วย 3 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การช่วยเหลือภาระงานของครอบครัว การปฏิบัติตามกฎระเบียบของครอบครัว เคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว 2) ความรับผิดชอบต่อเพื่อน หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลในการปฏิบัติตนและการแสดงออกในฐานะเพื่อนร่วมชั้นเรียน ประกอบด้วย 3 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ ให้ความช่วยเหลือเพื่อนอย่างเหมาะสม ให้เกียรติเพื่อนและเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน และช่วยตักเตือนแนะนำเพื่อนเมื่อกระทำผิด 3) ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลในการปฏิบัติตนและการแสดงออกในฐานะสมาชิกของสถานศึกษาหรือโรงเรียน ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ ช่วยเหลือกิจกรรมของสถานศึกษา และ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษา และ 4) ความรับผิดชอบต่อชุมชน หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลในการปฏิบัติตนและการแสดงออกในฐานะสมาชิกของชุมชน หมู่บ้านที่ตนอาศัยอยู่ ประกอบด้วย 3 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ ให้ความร่วมมือกับชุมชนในกิจกรรมต่างๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนาและการดูแลชุมชน และ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชน

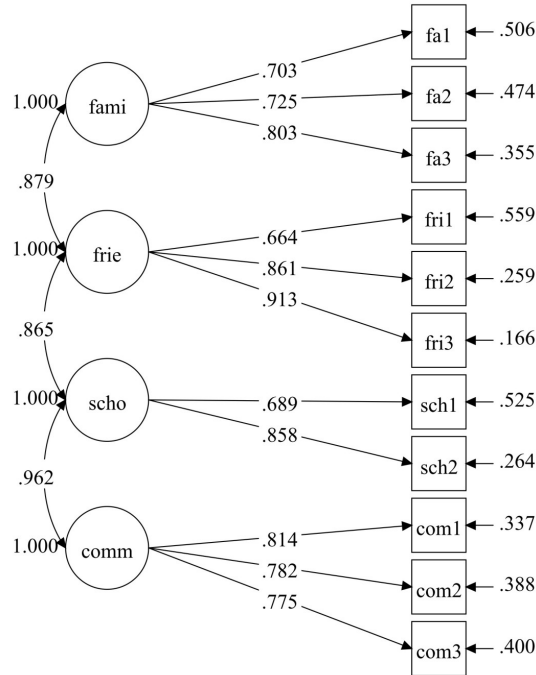
1.2 การตรวจสอบคุณภาพแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ฉบับร่าง จำนวน 66 ข้อ

1.2.1 ผลการตรวจสอบความตรง (validity) ประกอบด้วย ความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ความตรงเชิงโครงสร้าง (construct Validity) ค่าอำนาจจำแนก (discrimination) และค่าความเที่ยง (reliability) พบว่า

1) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากการพิจารณาข้อคำถามและผังข้อสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ และพิจารณาค่าอัตราส่วนความตรงเชิงเนื้อหา (CVR) มีค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

2) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) โดยพิจารณาความสอดคล้องของโมเดลความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดลพบว่า Chi-

Square = 38.727, df = 29, P-Value = 0.1070, RMSEA = 0.035 , SRMR = 0.021 , CFI = 0.995 ,TLI = 0.991 หมายความว่าโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และมีความตรงเชิงโครงสร้าง แสดงโมเดลดังภาพ 1

ภาพ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1.2.2 ค่าอำนาจจำแนก (discrimination) โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อและคะแนนรวม (item-total correlation) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง .271-.659 เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ของ Hinkle et al. (1998) เป็นค่าที่มีความสัมพันธ์กันต่ำจนถึงปานกลาง และมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2.3 ค่าความเที่ยง (reliability) ด้วยวิธีการ Cronbach's Alpha method พบว่าแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.947 ซึ่งเป็นค่าความเที่ยงสูง (Srisuk, 2009) เมื่อวิเคราะห์รายองค์ประกอบพบว่า ทั้ง 4 องค์ประกอบ มีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.738 ถึง 0.859 แสดงถึงทุกองค์ประกอบมีความเที่ยงสูงเช่นเดียวกัน (Srisuk, 2009)

ตอนที่ 2 ผลการตอบแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมต่างกัน

2.1 ผลการตอบแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้ตอบที่ถูกจัดกลุ่มตามผลการตอบแบบวัดคุณลักษณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น: การตอบตามความปรารถนาของสังคม โดยจัดกลุ่มผู้ตอบเป็น 5 กลุ่ม โดยใช้คะแนน T-ปกติ (normalized T-score) ตามการแปลความหมายของ Paerattanakul (1977 as cited in Nathomthong, 2013) แสดงผลดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการตอบแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมต่างกัน

กลุ่ม SDR	คะแนน T ปกติ	จำนวนร้อยละของผู้ตอบ	ระดับ SDR	ความหมาย	คะแนนเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อสังคม
SDR1	< 42.64	20.27	ต่ำมาก	เป็นบุคคลที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมอยู่ในระดับต่ำมาก	71.98
SDR2	42.64- 48.77	19.68	ต่ำ	เป็นบุคคลที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมอยู่ในระดับต่ำ	75.60
SDR3	49.15-53.37	21.45	ปานกลาง	เป็นบุคคลที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมอยู่ในระดับปานกลาง	78.42
SDR4	53.75-58.35	19.68	สูง	เป็นบุคคลที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมอยู่ในระดับสูง	80.99
SDR5	58.73-71.00	18.89	สูงมาก	เป็นบุคคลที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมอยู่ในระดับสูงมาก	82.74

จากตาราง 1 ผลการกลุ่มผู้สอบเป็น 5 กลุ่มจากคะแนน T-ปกติ (normalized T-scores) พบว่ากลุ่มผู้สอบที่มีคะแนน T-ปกติ ต่ำกว่า 42.64 จัดอยู่ในกลุ่ม SDR1 เป็นบุคคลที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมอยู่ในระดับต่ำมาก และกลุ่มผู้สอบที่มีคะแนน T-ปกติ ระหว่าง 58.73-71.00 จัดอยู่ในกลุ่ม SDR5 เป็นบุคคลที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมอยู่ในระดับสูงมาก ดังนั้นกลุ่ม SDR1 และ SDR5 จัดว่าเป็นผู้ที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม และ SDR2 ถึง SDR4 เป็นผู้ที่ไม่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมเนื่องจากมีคะแนน T-ปกติ อยู่ในระดับต่ำถึงสูง ตามการศึกษาของ (Juntawarn, 2013) และผลการตอบแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยจัดกลุ่มตามกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม (SDR1-SDR5) พบว่า กลุ่มผู้สอบ SDR1 และ SDR 5 มีคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมเฉลี่ยที่ 71.98 และ 82.74 ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำที่สุดและสูงที่สุดตามลำดับ

2.2 ผลการทดสอบความแตกต่างของผลคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมของแต่ละกลุ่มผู้สอบด้วยสถิติ one-way ANOVA แสดงดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เมื่อจำแนกตามกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมต่างกัน

ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ผลการตอบแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	ระหว่างกลุ่ม	4	7370.88	1842.72	17.05	.000
	ภายในกลุ่ม	503	54344.02	108.04		
	รวม	507	61714.91			

*ระดับนัยสำคัญ .05

จากตาราง 2 พบว่าเมื่อจำแนกตามกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมต่างกัน พบว่ามีค่า Sig เท่ากับ .000 หมายความว่าผลการตอบแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เมื่อจำแนกตามกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม (SDR1-SDR5) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ (Post Hoc) ระหว่างคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมต่างกัน (SDR1-SDR5) แสดงผลดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ระหว่างคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมต่างกัน

แบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	กลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม			
	SDR2	SDR3	SDR4	SDR5
SDR1	3.619*	6.441*	9.009*	10.759*
SDR2	-	2.822	5.390	7.140*
SDR3	-	-	2.568	4.318*
SDR4	-	-	-	1.750

*ระดับนัยสำคัญ .05

จากตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลการตอบแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมรายคู่ พบว่า กลุ่มผู้สอบ SDR1 มีความแตกต่างกับทุกกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ SDR5 มีความแตกต่างกับกลุ่มผู้สอบ SDR1, SDR2 และ SDR3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบคุณภาพของแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นก่อนและหลังการตัดกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม

ผลการเปรียบเทียบคุณภาพของแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (Classical Test Theory: CCT) และทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ (Item Response Theory: IRT) แสดงดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงผลการเปรียบเทียบคุณภาพแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังตัดกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม

สถิติวิเคราะห์	ก่อนตัดกลุ่ม SDR	ระดับคุณภาพ	หลังตัดกลุ่ม SDR	ระดับคุณภาพ
จำนวนผู้ตอบ	508 คน		309 คน	
ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (Classical Test Theory: CCT)				
ค่าอำนาจจำแนก (discrimination) โดยวิธีการ item-total correlation)	.227**ถึง.584**	ความสัมพันธ์ระดับต่ำมาก ถึงปานกลาง	.305**ถึง.611**	ความสัมพันธ์ระดับต่ำถึงปานกลาง
ค่าความเที่ยง (reliability) โดยวิธีการ Conbrach's alpha method	.865	ความเที่ยงสูง	.861	ความเที่ยงสูง
ทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ (Item Response Theory: IRT)				
พารามิเตอร์ความชัน (α)	0.30 ถึง 2.32	ค่าอำนาจจำแนกต่ำถึงสูงมาก	0.21 ถึง 2.49	ค่าอำนาจจำแนกต่ำมากถึงสูงมาก
พารามิเตอร์เทรซโฮลด์ (β)	β_1 มีค่าระหว่าง -6.09 ถึง -0.81 β_2 มีค่าระหว่าง -0.91 ถึง 2.85	ข้อคำถามจำนวน 4 ข้อที่มีค่า β_1 ต่ำกว่า -3.0	β_1 มีค่าระหว่าง -7.86 ถึง -0.85 β_2 มีค่าระหว่าง -1.75 ถึง 2.40	ข้อคำถามจำนวน 5 ข้อที่มีค่า β_1 ต่ำกว่า -3.0

จากตาราง 4 คุณภาพแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม 1) ค่าอำนาจจำแนก (discrimination) โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อและคะแนนรวม (item-total correlation) พบว่าก่อนตัดกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมมีค่าระหว่าง .227 ถึง .584 และหลังตัดมีค่า .305 ถึง .611 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการ Cronbach's Alpha method พบว่าค่าความเที่ยงทั้งฉบับก่อนตัดเท่ากับ .865 และหลังตัดเท่ากับ .861 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าความเที่ยงสูง (Srisuk, 2009)

ค่าพารามิเตอร์ความชัน (α) ก่อนตัดมีค่าระหว่าง 0.30 ถึง 2.32 และหลังตัดมีค่าระหว่าง 0.21 ถึง 2.49 ซึ่งตามเกณฑ์ของ Baker (2001, as cited in Juntawarn, 2013) ค่าอำนาจจำแนกต่ำถึงสูงมาก และค่า พารามิเตอร์เทรซโฮลด์ (β) ทั้งก่อนและหลังการตัดกลุ่ม SDR มีค่ากระจายเรียงลำดับ ($\beta_1 < \beta_2$)

อภิปรายผล

ประเด็นที่ 1 การพัฒนาแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบวัดเชิงสถานการณ์

1.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ของความรับผิดชอบต่อสังคม และการตรวจสอบคุณภาพความตรงเชิงโครงสร้าง

ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ของความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีความเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้จากการศึกษาเอกสาร วรรณกรรม และวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ และ 11 พฤติกรรมบ่งชี้ ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบ และพฤติกรรมบ่งชี้ รวมทั้งลักษณะคำถามที่เหมาะสมกับแต่ละองค์ประกอบ โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านที่ได้ทำการประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสม และความถูกต้องทั้งด้านขององค์ประกอบ พฤติกรรมบ่งชี้ การตั้งคำถาม ตัวเลือก การใช้ภาษา และความเหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญพบว่าจุดเด่นคือลักษณะของข้อคำถามมีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นเหตุการณ์ที่มักเจอในชีวิตประจำวัน

การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่าโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมพบว่าโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อันเป็นหลักฐานแสดงถึงความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สอดคล้องกับ Kanjanawasee (2013) ที่ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเป็นการแสดงหลักฐานความตรงเชิงโครงสร้าง โดยการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลที่ได้ หากโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูล จะบ่งชี้ได้ว่าโมเดลองค์ประกอบเป็นหลักฐานสำหรับยืนยันองค์ประกอบของคุณลักษณะที่ต้องการวัด จากผลดังกล่าวจึงแสดงได้ว่าแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความตรงเชิงโครงสร้าง

1.2 คุณภาพของแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้านค่าอำนาจจำแนกและความเที่ยงตามทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (Classical Test Theory: CCT)

ผลการตรวจสอบคุณภาพค่าอำนาจจำแนก (discrimination) ด้วยวิธี item-total correlation พบว่าทุกข้อมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้จากการพิจารณาแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีค่าความสัมพันธ์กันนั้นหมายถึงสามารถจำแนกได้ดี เนื่องจากแบบวัดที่สร้างขึ้นนี้มีข้อคำถามและลักษณะสถานการณ์ที่ตรงหรือใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันของนักเรียน และมีลักษณะสถานการณ์ที่ไม่ยาวมากเหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อีกทั้งผู้วิจัยยังได้ทดลองใช้เครื่องมือและเก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวนมาก และมีความหลากหลายในด้านของขนาดของโรงเรียนทั้งหมดในจังหวัดขอนแก่น

คุณภาพด้านความเที่ยงของแบบวัดทั้งฉบับด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบวัดฉบับร่าง จำนวน 66 ข้อ เท่ากับ 0.947 ซึ่งเป็นระดับความเที่ยงสูง (Srisuk, 2009) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นแบบวัดที่มีความยาว อีกทั้งผู้วิจัยได้ให้เวลากลุ่มตัวอย่างในการทำแบบวัดอย่างเพียงพอต่อจำนวนข้อคำถามจึงส่งผลให้คุณภาพด้านความเที่ยงอยู่ในระดับดีมาก Kanjanawasee (2013) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงคือ ความยาวของแบบวัดจะช่วยเพิ่มความแปรปรวนของคะแนนจริงได้เร็วกว่าความแปรปรวนของคะแนนความคลาดเคลื่อนจึงทำให้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงสูงขึ้น และการกำหนดเวลาที่เหมาะสมย่อมมีผลทำให้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงสูงขึ้นเช่นเดียวกัน

ประเด็นที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างผลการตอบแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และผลการตอบแบบวัดคุณลักษณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น: การตอบตามความปรารถนาของสังคม

2.1 ผลการตอบและจัดกลุ่มการตอบตามความปรารถนาของสังคม

การจัดกลุ่มผู้ตอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 508 คน (กลุ่มตัวอย่างระยะที่ 2) ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มผู้ตอบเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ SDR1 SDR2 SDR3 SDR4 และ SDR5 พบว่ากลุ่มผู้ตอบ SDR1 (บุคคลที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมอยู่ในระดับต่ำมาก) มีผู้ตอบคิดเป็นร้อยละ 20.27 กลุ่มผู้ตอบ SDR3 (บุคคลที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมอยู่ในระดับปานกลาง) มีผู้ตอบคิดเป็นร้อยละ 21.45 ซึ่งจัดว่าเป็นกลุ่มที่มีผู้ตอบมากที่สุด และกลุ่มผู้ตอบ SDR5 (บุคคลที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมอยู่ในระดับสูงมาก) มีผู้ตอบคิดเป็นร้อยละ 18.89 ซึ่งจัดว่าเป็นกลุ่มที่มีผู้ตอบน้อยที่สุด มีข้อสังเกตว่ากลุ่มผู้ตอบที่มีจำนวนมากที่สุดคือกลุ่ม SDR3 เป็นบุคคลที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ Arunmala (2019) ที่ได้ศึกษาผลของการวัดคุณธรรมจริยธรรมร่วมกับการศึกษาผลการตอบตามความปรารถนาของสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าจากการจัดกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมที่อยู่ในระดับต่ำมาก (SDR1) และอยู่ในระดับสูงมาก (SDR5) มีจำนวนน้อย และส่วนใหญ่เป็นคนกลุ่มการตอบตามความปรารถนาของสังคมอยู่ในระดับปานกลาง (SDR3)

2.2 การทดสอบความสัมพันธ์ (Pearson's correlation) และการวิเคราะห์ความแตกต่างโดยทดสอบความแปรปรวน (one-way ANOVA) ระหว่างผลการตอบแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม

จากผลการวิจัยพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบวัดทั้งสองฉบับมีความสัมพันธ์กันอยู่ที่ .345 หากพิจารณาตามเกณฑ์ของ Hinkle et al. (1998) คือมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ และผลการวิเคราะห์ความแตกต่างโดยทดสอบความแปรปรวน (one-way ANOVA) ของการตอบแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เมื่อจำแนกตามกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมต่างกัน พบว่าค่า Sig เท่ากับ .00 หมายความว่ากลุ่มผู้สอบแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่พบว่ากลุ่มผู้สอบแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการจำแนกกลุ่มผู้สอบตามการตอบตามความปรารถนาของสังคมโดยใช้คะแนน T-ปกติ (normalized T Score) เป็นเกณฑ์พบว่า SDR1 และ SDR5 ถูกจัดว่ามีคะแนนต่ำสุดและสูงสุดตามลำดับซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม จึงมีความแตกต่างกับกลุ่มผู้สอบอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำให้ผลการตอบแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของกลุ่ม SDR1 และ SDR5 แตกต่างกับ SDR2 และ SDR3 ซึ่งเป็นผู้ที่มีการตอบตามความปรารถนาต่อสังคมในระดับปานกลางสอดคล้องกับ Juntawarn (2013) ที่ได้พัฒนาแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคมของนิสิตไทย โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายสำหรับผู้ที่มีคะแนน T-ปกติสูง ถูกจัดว่าเป็นผู้ที่มีการตอบตามความปรารถนาต่อสังคมอยู่ในระดับสูงมาก และผู้ที่มีคะแนน T-ปกติต่ำ ถูกจัดว่าเป็นผู้ที่มีการตอบตามความปรารถนาต่อสังคม

ในระดับต่ำ จากข้อค้นพบนี้นำไปสู่การใช้ประโยชน์จากแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เห็นได้ว่าแม้จะเป็นนักเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกันแต่ทั้งนี้เมื่อถูกจัดกลุ่มจากผลการตอบตามความปรารถนาของสังคมกลับถูกจัดให้อยู่กลุ่มที่แตกต่างกันถึง 5 ระดับ จึงกล่าวได้ว่าการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นั้นควรนำผลการตอบตามความปรารถนาของสังคมมาวิเคราะห์เพื่อช่วยให้ผลที่ได้มีความตรงมากที่สุด และลดความคลาดเคลื่อนในการแปลความหมายคุณลักษณะของนักเรียน เช่น เมื่อพบว่านักเรียนมีระดับการตอบตามความปรารถนาของสังคมสูง สามารถนำการวัดในรูปแบบอื่นๆ มาใช้ควบคู่เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนานักเรียนต่อไป

ประเด็นที่ 3 การเปรียบเทียบคุณภาพแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังตัดกลุ่มผู้ตอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม

ผลการเปรียบเทียบคุณภาพของแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังตัดกลุ่มผู้ตอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม โดยใช้โมเดล GRM ของทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ (IRT) พบว่าข้อคำถามที่มีค่าพารามิเตอร์ความชัน (α) สูงขึ้นหลังตัดกลุ่มผู้ตอบตามความปรารถนาของสังคม มีจำนวน 24 ข้อ เนื่องจากการตัดกลุ่มผู้ตอบ SDR1 และ SDR5 ออกนั้นเป็นการตัดกลุ่มผู้ตอบที่มีความปรารถนาของสังคมซึ่งเป็นกลุ่มที่มีคะแนนคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำและสูงกว่ากลุ่มผู้ตอบอื่นๆ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการตัดกลุ่มที่ก่อให้เกิดความแปรปรวนของคะแนน ซึ่งมีผลทำให้ค่าพารามิเตอร์ความชัน (α) สูงขึ้น สอดคล้องกับผลวิจัยของ Tuksino (2016, as cited in Arunmala, 2019) ที่เปรียบเทียบค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือหลังมีการตัดกลุ่มผู้สอบให้น้อยลง จะส่งผลให้ความแปรปรวนของคะแนนลดลงจึงส่งผลต่อค่าอำนาจจำแนก เมื่อพิจารณาค่าพารามิเตอร์เทรสโฮลด์ (β_i) ของแต่ละรายการคำตอบของข้อสอบรายข้อ ของกลุ่มผู้สอบทั้งก่อนตัดและหลังตัด พบว่า ข้อสอบทั้ง 33 ข้อ มีค่า β_1 และ β_2 มีค่าสูงขึ้นตามลำดับจากการเปรียบเทียบและนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อสอบพบว่าข้อคำถามที่มีค่าพารามิเตอร์ความชัน (α) ค่าพารามิเตอร์เทรสโฮลด์ (β_i) ไม่เหมาะสมกับการนำไปวัดคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมี 4 ข้อ คือมีลักษณะข้อสอบทั้งก่อนตัดและหลังตัดกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมมีค่าพารามิเตอร์ความชัน (α) ในระดับต่ำ และมีค่าพารามิเตอร์เทรสโฮลด์ (β_i) กระจายในช่วงกว้างกว่าระดับความสามารถของผู้ตอบ เช่น ข้อสอบข้อที่ 1 มีค่าพารามิเตอร์ความชัน (α) ก่อนตัดและหลังตัดอยู่ระหว่าง 0.51 และ 0.75 ตามลำดับ ซึ่งถือว่ามีความอำนาจจำแนกในระดับต่ำ (Baker, 2001) และค่าพารามิเตอร์เทรสโฮลด์ (β_i) ก่อนตัดมีค่า β_1 และ β_2 อยู่ระหว่าง -6.09 ถึง -2.07 และหลังตัดอยู่ระหว่าง -5.56 ถึง -1.75 ถือว่ากระจายนอกเหนือระดับคุณลักษณะของผู้ตอบจึงเป็นข้อสอบที่ไม่เหมาะสมสำหรับนำไปวัดคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แต่จากการพิจารณาข้อคำถามข้อที่ 1 ซึ่งถามในมิติความรู้ คือ งานบ้านไม่ใช่หน้าที่ของผู้หญิงแต่เป็นหน้าที่ของทุกคน จากลักษณะข้อคำถามพบว่าเป็นคำถามที่เป็นแนวคิดใหม่ในสังคมไทย เห็นได้ว่าที่ผ่านมานั้นบริบทของสังคมไทยแม้จะไม่ใช้การปลุกฝังแต่แนวปฏิบัติที่เป็นภาพคุ้นชินของแต่ละครอบครัวหน้าที่ในการทำงานบ้านนั้นจะเป็นของผู้หญิง ซึ่งคำถามในลักษณะอาจส่งผลต่อความคิดและการปฏิบัติของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้

ข้อสอบโดยส่วนใหญ่ภายหลังจากการตัดกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมออก มีค่าพารามิเตอร์ความชัน (α) สูงขึ้น ยกตัวอย่างเช่น ข้อคำถามข้อที่ 3 แตกต่างกับข้อที่ 1 ค่าพารามิเตอร์ความชัน (α) มีค่าสูงทั้งก่อนตัดและหลังตัด คือมีค่าอยู่ที่ 2.32 และ 2.49 ซึ่งภายหลังจากการตัดกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมมีค่าพารามิเตอร์ความชัน (α) สูงขึ้นอีกด้วย ถือว่าเป็นข้อคำถามที่จำแนกผู้ตอบได้เป็นอย่างดี อีกทั้งค่าพารามิเตอร์เทรสเตอร์ (β) กระจายครอบคลุมระดับความสามารถของผู้ตอบ และเป็นค่าเรียงลำดับทั้งก่อนตัดและหลังตัด เมื่อพิจารณาข้อคำถาม ”การช่วยเหลืองานบ้านไม่ใช่หน้าที่คนใดคนหนึ่งแต่เป็นหน้าที่ของทุกคนในบ้าน เพราะเหตุใดนักเรียนจึงคิดเห็นเช่นนี้” ซึ่งจากลักษณะข้อคำถาม แตกต่างจากข้อ 1 เพราะในข้อ 1 นั้นมีการระบุเรื่องเพศซึ่งถือว่าเป็นแนวคิดใหม่ในสังคมไทย โดยเฉพาะในบริบทของต่างจังหวัด แต่ข้อคำถามที่ 3 นี้เป็นคำถามที่สะท้อนถึงภาพของครอบครัวในปัจจุบันได้ซึ่งในแต่ละบ้านจะมีแนวปฏิบัติที่แตกต่างกัน ข้อคำถามข้อที่ 3 นี้จึงสามารถจำแนกผู้ตอบที่มีคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับสูง

ทั้งนี้จึงสรุปการเปรียบเทียบคุณภาพของแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภายหลังจากการตัดกลุ่มผู้สอบที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม ไม่อาจสามารถสรุปได้ว่าก่อนตัดหรือหลังตัดจะมีคุณภาพของแบบวัดดีกว่ากันทั้งหมด ต้องพิจารณาเป็นรายข้อไป อนึ่งผลการตอบตามความปรารถนาของสังคมจึงเป็นเครื่องมือที่จะช่วยในการลดความลำเอียงในการตอบ เนื่องจากมีประโยชน์คือทำให้ผลการวัดมีความตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) (Juntawarn, 2013) สามารถบ่งบอกได้ว่าแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เหมาะสมที่จะนำไปวัดคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนกลุ่มใด ซึ่งหากจะไปวัดคุณลักษณะของนักเรียนโดยทั่วไปจึงเหมาะสมที่จะนำแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคมไปพิจารณาร่วมด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการสังเคราะห์องค์ประกอบ ความรับผิดชอบต่อสังคมที่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวัดความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาด้านจิตพิสัยของนักเรียน

1.2 การใช้แบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ควรใช้ควบคู่กับแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคม เนื่องจากแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคมเป็นเครื่องมือที่จะช่วยลดความลำเอียงที่เกิดจากการใช้แบบวัดทางด้านจิตพิสัย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 คุณลักษณะความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น ไม่ใช่จริยธรรมที่เฉพาะเจาะจงสำหรับนักเรียนชั้นใดชั้นหนึ่ง สามารถปรับคำถามให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นอื่นๆได้ ทั้งนี้ควรพิจารณาพฤติกรรมบ่งชี้ให้เหมาะสม

2.2 ควรพัฒนาแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมและแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคมให้เป็นฉบับเดียวกัน เพื่อนำไปสู่ข้อค้นพบและพัฒนาเครื่องมือให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการพัฒนาเกณฑ์ปกติของแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคมให้เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละระดับชั้น

2.4 นำแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปรับใช้ในรูปแบบของแบบทดสอบออนไลน์ เพื่อความสะดวกในการนำข้อมูลไปใช้ในสถานการณ์โรคระบาด ที่มีความจำเป็นต้องรักษาระยะห่างทางสังคม

References

Hinkle, D. E., Wiersma, W., & Jurs, S. G. (1998). *Applied Statistics for Behavioral Sciences* (4th ed.). Rand McNally College Publishing.

Translate Thai Reference

Arunmala, P. (2019). *The Effects of Using a Virtue Ethics Scale with Socially Desirable Responding Scale of Lower Secondary School Students* [Master's Thesis]. Khon Kaen University. (in Thai)

Juntawan, S. (2013). *Development of a Socially Desirable Responding Scale of Thai Undergraduate Students* [Doctoral dissertation]. Chulalongkorn University Intellectual Repository. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/43653>. (in Thai)

Kanjanawasee, S. (2013). *Classical Test Theory* (7th ed.). Chulalongkorn University Press. (in Thai)

Nathomthong, W. (2013). *The development of Thai language achievement test for grade 10 accordance to core basic education B.E. 2551*. [Master's Thesis]. Silpakorn University. (in Thai)

Sangsin, S. (2008). *Roles of Family and Educational Institution in Developingment Students' s Social Responsibility Behaviors* [Master's Thesis]. Khon Kaen University. (in Thai)

Sirivunnabood, P. (2010). *Developmental Psychology Theory* (5th ed.). Chulalongkorn University Press. (in Thai)

Srichom, P. (2014). *Comparison of Effects of Measurement Methods on Mental Health Scale Derived from Social Desirability Responses: An Application of CEUL and CEML* [Master's Thesis]. Chulalongkorn University. (in Thai)

Srisuk, K. (2009). *Research Methodology* (3th ed.). Krongchang Printing. (in Thai)

Sukonthabopit, S. (2019). *World's Mission for NOW*. <https://www.creativethailand.org/new/article/trend/32257/en#Worlds-Mission-for-NOW>

Wiratchai, N. (1999). *LISREL Model: Analytical Statistics for Research* (3rd ed.). Chulalongkorn University Press. (in Thai)

Wora-in, C. (2011). *Development measurement and evaluation test*. <http://elearning.psu.ac.th>